

JAKÉ POŽADAVKY KLADE MODERNIZACE SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY EU NA VÝZKUM PO ROCE 2020 !

Není to nic nového a převratného, ale tyto potřeby bychom si měli stále připomínat.

BUDOUCNOST POTRAVINÁŘSTVÍ A ZEMĚDĚLSTVÍ

Návrh Sdělení EK k modernizaci a zjednodušení SZP po roce 2020 - 29/11/2017

1. NOVÝ KONTEXT

- EU je jedním z největších světových producentů potravin, zaručuje potravinovou bezpečnost
- Zemědělství na 48 % půdy EU, důležitou roli hraje ve venkovských oblastech, kde žije 55 % EU obyvatel (zaměstnanost)
- Na rozdíl od jiných sektorů je zemědělství silně ovlivněno počasím, volatilitou cen, přírodními katastrofami, škůdci a nemocemi - každý rok minimálně 20 % zemědělců čelí ztrátám v zisku ve výši 30 % (ve srovnání s předchozími 3 lety)
- Tlak na hospodárné využívání přírodních zdrojů, klimatické změny
- SZP i nadále musí: posilovat zaměstnanost, růst a investice; využívat potenciál bioekonomiky, cirkulární ekonomiky a Energetické Unie; přivádět výzkum a inovace do praxe; podpořit rozvoj digitální ekonomiky; a přispívat k plánům Komise stran migrace
- SZP musí reagovat na závazky EU definované v pařížské dohodě o klimatu a c Cílech udržitelného rozvoje OSN

2. SMĚREM K NOVÉMU MODELU A JEDNODUŠŠÍ SZP

- SZP musí být zjednodušena, musí reagovat na cíle EU

- Nový model SZP by měl být založen na základních parametrech definovaných EU, přičemž by na rozdíl od současné SZP měla být posílena role a odpovědnost jednotlivých členských států stran naplňování cílů přijatých na EU úrovni - členské státy budou mít větší autonomii při navrhování pracovního rámce pro dodržování pravidel a pro kontroly EU
- Členské státy/regiony by měly napříště navrhnout strategické plány pro SZP, které by následně byly schvalovány Komisí (pozn. Obdoba dnešních programů rozvoje venkova napříč celou SZP)
- SZP se mimo další cíle a očekávané výsledky musí soustředit na podporu systému založeného na výsledcích, posílení subsidiarity členských států, a redukcí administrativní zátěže

3. CHYTŘEJŠÍ A MODERNĚJŠÍ SZP

- SZP musí být i nadále tržně orientovaná, musí podporovat model rodinných farem
- Nově (pozn. na žádost DE) zakomponována otázka migrace do zemí EU!

- 3.1 VYUŽITÍ VÝZKUMU A INOVACÍ

- SZP bude muset posílit synergií s Výzkumnou a inovační politikou s cílem podpořit inovace
- Podpora rozvoje venkova skrze podporu technologického rozvoje a digitalizace s cílem snížit environmentální a klimatické dopady na zemědělství (a další poklesy zisků zemědělců)
- Bude nutno posílit přístup k znalostem a vědomostem s cílem posílit konkurenceschopnost EU zemědělství
- Podpora chytrého zemědělství (smart farming)
- Vědomosti, inovace a technologie by měly být jádrem nové SZP
- Evropské inovační partnerství pro zemědělskou produktivitu a udržitelnost a Zemědělský systém znalostí a inovací (Agricultural Knowledge and Innovation System) by měly být zachovány

- 3.2 PODPORA CHYTRÉHO (SMART)

A ODOLNÉHO ZEMĚDĚLSKÉHO SEKTORU

- 3.2.1 SPRÁVEDLIVÁ PODPORA PŘÍJMU
ZEMĚDĚLCŮ - PŘÍMÉ PLATBY

- PP částečně kompenzují rozdíl v příjmech zemědělců a pracovníků z jiných sektorů, PP představují částečnou kompenzaci příjmů zemědělců k zachování zemědělského hospodaření ve všech oblastech EU
- 20 % zemědělců ale dostává 80 % přímých plateb, což je vnímáno jako nespravedlivé - v budoucí SZP by mělo být podpořeno rovnější rozdělování přímých plateb, musí být ale chráněn velmi dobře fungující vnitřní trh EU
- PP by měly zjednodušeny a lépe zacíleny
- Mělo by být posouzeno povinné zastropování přímých plateb, které by ale mělo brát v potaz možné negativní dopady na zaměstnanost
- Mělo by být posouzeno zavedení degresivity PP jako možnost omezení podpory velkých zemědělských podniků
- Redistribuce plateb by měla posouzena za účelem lepšího cílení plateb na malé a střední podniky
- Pozornost by měla být věnována těm, kteří se skutečně zemědělstvím živí a jsou na něm závislí
- SZP by měla redukovat rozdíly v průměrných přímých platbách vyplacených napříč členskými státy s cílem minimalizovat rozdíly mezi východními a západními zeměmi

- 3.2.2 INVESTICE S CÍLEM PODPOŘIT A POSÍLIT ODMĚNU ZEMĚDĚLCŮ Z JEJICH PARTICIPACE NA TRHU

- SZP musí pomoci zajišťovat, aby zemědělci získávali z jejich účasti na trzích více finančních prostředků - nutno posílit investice do restrukturalizace, modernizace a diverzifikace farem, a do nových technologií typu precizního zemědělství a hromadných dat (Big Data s cílem posílit konkurenceschopnost a odolnost jednotlivých farem
- Lepší podpora postavení zemědělců skrze posílení jejich pozice v rámci odbytového řetězce bude řešena skrze samostatné legislativní návrhy
- Posílení role producentů organizací a jejich vyjednávací pozice v rámci odbytového řetězce
- Podpora diverzifikace příjmů zemědělců skrze jejich aktivity pro bio-energetiku, cirkulární ekonomiku, ekoturistiku a ekologický průmysl

- 3.2.3 ŘÍZENÍ RIZIK

- Větší orientace SZP na trhy s sebou nese větší vystavení se rizikům cenové volatility a větší tlak na příjmy zemědělců. Další rizika - klimatické změny a fyto-sanitární krize
- Je nutno vytvořit adekvátní pracovní rámec pro zemědělský sektor k vypořádání se s riziky a krizemi, posílení odolnosti, a poskytnutí prostoru komerčním řešením
- Porozumění a využívání již nabízených nástrojů řízení rizik by mělo být posíleno - trénink pro

pochopení programů rozvoje venkova, iniciativy ke sdílení informací a vědomostí, zavedení zemědělského poradenského servisu

- V blízké době by měla být ustanovena stálá EU platforma pro řízení rizik, která bude umožňovat všem aktérům sdílení informací, osvědčených postupů a zkušeností s cílem posílit implementaci současných nástrojů řízení rizik
- Měl by být zkoumán rozvoj povinného integrovaného a soudržného přístupu k řízení rizik, který by kombinoval zásahy na úrovni EU se strategiemi členských států a nástroji soukromého sektoru
- Měly by být prozkoumány možnosti finančních nástrojů stimulujících příliv soukromého kapitálu, které mohou pomoci překonat dočasný nedostatek peněžních toků

- 3.3 POSÍLENÍ PÉČE O ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A KLIMA

- Chytré (smart) zemědělství podpořené tréninkem, inovacemi a poradenským servisem je částečnou odpovědí, nicméně musí dojít i k posílení politiky SZP, aby podpořila a posílila přispívání zemědělců do veřejných statků a ekosystémů
- Současná SZP má tři různé politické nástroje - cross compliance, greeningové přímé platby a dobrovolné agro-environmentální a klimatická opatření. To by mělo být nahrazeno více flexibilní, cílenou a integrovanou politikou
- Komise zvyšuje možnost posílit roli členských států (posílení subsidiarity) - V současné SZP stanovuje Komise pravidla, která musí zemědělci plnit, aby měli nárok na výplatu podpor. Komise v případě neplnění může zemědělce postihovat. V SZP po roce 2020 by to ale mohly být členské státy, kdo bude navrhovat vlastní cíle pro ozelenění zemědělské politiky, a více tak přizpůsobit ozelenění specifickým podmínkám v daném státě - a to prostřednictvím souboru povinných i dobrovolných opatření v rámci I. a II. pilíře SZP. Všechny aktivity členských států v tomto směru budou schvalovány Komisí v rámci společného pracovního rámce, který bude součástí SZP

- 3.4 PODPORA PROSPERITY VENKOVSKÝCH OBLASTÍ

- Nové hodnotové řetězce ve venkovském prostředí, jakými mohou být bioekonomika a oběhová (cirkulární) ekonomika, mohou posílit růst a zaměstnanost ve venkovských oblastech - růst bioekonomiky by se měl stát prioritou strategických plánů SZP
- Podpora chytrých vesnic (smart villages) skrze investice, podporu inovací i investic do rozvoje služeb a infrastruktury

- LEADER by měl být zachován, měla by ale být posílena koordinace mezi jednotlivými aktéry

- 3.5 PODPORA VSTUPU NOVÝCH ZEMĚDĚLCŮ DO SEKTORU

- Generační obměna by měla být jednou z priorit nové SZP, musí ale být podpořena ze strany členských států
- SZP by ČR měla dát flexibilitu při definování specifických potřeb mladých zemědělců
- Členské státy by stran nakládání se zemědělskou půdou měly využít možností regulací, zdanění, dědických práv či územního plánování s cílem zjednodušit mladým a novým zemědělcům přístup k půdě
- ČR by měly podporovat rozvoj znalostí, schopností, inovací a investic do sektoru
- Stran přístupu k financím pro mladé zemědělce by mohl být nastaven systém podpory na úrovni EU pro první finanční podpory - zjednodušené top-up platby pro nové zemědělce, a/nebo posílení nebo prodloužení současných jednorázových podpor
- Měl by být usnadněn odchod starých zemědělců ze sektoru

- 3.6 SZP MUSÍ REAGOVAT NA OBAVY SPOTŘEBITELŮ TÝKAJÍCÍ SE ZDRAVÍ, VÝŽIVY A POTRAVINOVÉHO ODPADU

- Narůstá zájem o bio-produkci, lokální a regionální potraviny (podpora zeměpisného značení se strany spotřebitelů) - SZP musí modernizovat pravidla ekologického zemědělství a zjednodušit systémy zeměpisného značení
- SZP musí reagovat na narůstající antimikrobiální rezistenci způsobenou špatným používáním antibiotik - výzkum, inovace, redukce rizik pro zdraví veřejnosti
- SZP by měla propagovat zdravý životní styl s cílem bojovat proti obezitě a podvýživě - zachování schémat pro školy (ovoce, zelenina, mléko, mléčné výrobky)
- SZP musí pomoci zemědělcům přizpůsobit produkci vyvíjejícím se požadavkům na trhu
- SZP může pomoci redukovat objem potravinového odpadu skrze podporu pokročilejších produkčních a zpracovatelských postupů

4. GLOBÁLNÍ DIMENZE SZP

- 4.1 OBCHOD

- EU je největším světovým exportérem zemědělsko-potravinářských komodit
- Liberalizace obchodu (s ohledem na citlivé komodity) a posílení participace ve světových hodnotových řetězcích pomůže dalšímu rozvoji exportu EU, spotřebitelům přinese lepší přístup, dostupnost a variabilitu potravin
- Nutno zachovat tržní orientaci SZP
- Je nutno přihlídnout ke skutečnosti, že vybrané sektory nemohou konkurovat dovozům. Z tohoto důvodu je třeba hledat nové možnosti, jak překonat

nerovnováhy případně způsobené novými obchodními dohodami

- Je třeba překonat netarifní, zejména sanitární a fytosanitární překážky obchodu s mnoha třetími zeměmi, které představují potenciální obchodní partnery pro EU produkci

- 4.2 MIGRACE

- SZP musí hrát roli v implementaci závěrů za Summitu ve Valettě (MT, 2015), rozvíjet pracovní příležitosti, podporovat training mladých zemědělců, a využívat migranty pro sezónní zemědělské práce
- V rámci politiky rozvoje venkova může SZP přispět k integraci uprchlíků do venkovských oblastí především v rámci CLLD and LEADER

ANTIBAKTERIÁLNÍ ÚČINEK PYLU A CUKRU NA VYBRANÉ VČELÍ PATOGENY

Marcela Klimešová¹, Oto Hanuš¹, Eva Vondrušková¹, Ludmila Nejeschlebová¹, Elena Dušková², Marie Bjelková³

¹ Výzkumný ústav mlékárenský s.r.o., Praha

² Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i., Praha

³ Agritec Plant Research, s.r.o., Zemědělská 16, Šumperk

Antibacterial effect of pollen and sugar on selected bee pathogens

Abstrakt

Byl testován vliv pylu (pět směsí pylových rousků 1D, 2D, 3D, 4M a 5M) a cukru na růst vybraných včelích patogenů (*Paenibacillus larvae* a *Brevibacillus laterosporus*). Sběr rousků probíhal z pyluchtů a rousky byly tříděny podle vzhledu, velikosti a barvy. Dále byl srovnán vliv přidaného cukru do kultivačního média: 40% a 20% roztok cukru rozpouštěný při teplotě 45 °C a při teplotě 121 °C. Největší inhibiční účinek pylu pro oba včelí patogeny byl zaznamenán u směsi 3D a 1D s obsahem konopného pylu. Výsledky inhibičního účinku cukru prokázaly vyšší účinek při koncentraci 40 % a mírně vyšší účinek inhibice cukru rozpouštěného při teplotě 121 °C.

Klíčová slova: pylové rousky, cukr, *Paenibacillus larvae*, *Brevibacillus laterosporus*

Abstract

The influence of pollen (pollen mixtures 1D, 2D, 3D, 4M and 5M) and sugar on the growth of selected bee pathogens (*Paenibacillus larvae* and *Brevibacillus laterosporus*) was